

VIỆC HỎI VÀ TRẢ LỜI CÁC CÂU HỎI CỦA MILINDA (*MILINDAPAÑHAPUCCHĀVISAJJANĀ*)

Vị Trưởng lão đã nói rằng:

– **Tâu Đại vương, Đại vương có biết bây giờ là giờ nào không?**

– Thưa Ngài, đúng vậy. Trẫm biết. Lúc này canh một đã qua. Đang là canh giữa. Các ngọn đuốc được thắp sáng. Bốn ngọn cờ đã được truyền lệnh [kéo lên]. Các vật dụng của hoàng gia từ nhà kho sẽ đến.

Những người Yonaka đã nói như vậy:

“Tâu Đại vương, Đại vương thì khôn ngoan, còn vị Tỳ-khưu là sáng trí.”

“Này các khanh, đúng vậy. Vị Trưởng lão là bậc sáng trí. Người như vậy có thể là thầy dạy học, và người học trò như trẫm không bao lâu nữa có thể trở thành bậc sáng trí, có thể hiểu được giáo pháp.”

Được hoan hỷ với lời giải thích các câu hỏi của vị ấy, đức Vua đã choàng lên vị Trưởng lão Nāgasena tám mền len trị giá một trăm ngàn rồi nói rằng:

– Thưa Ngài Nāgasena, kể từ hôm nay, trẫm sẽ cho chuẩn bị một trăm lễ tám phần ăn dâng Ngài. Và bất cứ vật gì đúng phép có ở nội thành, trẫm thỉnh cầu Ngài về vật ấy.

– Tâu Đại vương, tôi vừa đủ sống.

– Thưa Ngài Nāgasena, trẫm biết Ngài [vừa đủ] sống. Tuy nhiên, xin Ngài hãy bảo vệ bản thân và xin Ngài hãy bảo vệ trẫm. Ngài hãy bảo vệ bản thân nghĩa là thế nào? Lời phát biểu của những người khác có thể xảy đến là: “Nāgasena đã tạo niềm tin cho đức Vua Milinda, nhưng đã không nhận được vật gì”; Ngài hãy bảo vệ bản thân nghĩa là như vậy. Ngài hãy bảo vệ trẫm nghĩa là thế nào? Lời phát biểu của những người khác có thể xảy đến là: “Đức Vua Milinda đã được tịnh tín mà không bày tỏ biểu hiện đã được tịnh tín”; Ngài hãy bảo vệ trẫm nghĩa là như vậy.

– Tâu Đại vương, hãy là như vậy.

– Thưa Ngài, cũng giống như con sư tử, chúa của loài thú, bị ném vào trong cái chuồng bằng vàng, nhưng khuôn mặt chỉ hướng ra ngoài, thưa Ngài, tương tự y như thế, trẫm dầu sống ở gian nhà nào đó, tuy vẫn tồn tại nhưng khuôn mặt chỉ hướng ra ngoài. Thưa Ngài, nếu trẫm có thể rời nhà xuất gia sống không nhà, trẫm không thể sống thọ vì trẫm có nhiều kẻ thù.

Khi ấy, Đại đức Nāgasena, sau khi trả lời câu hỏi của đức Vua Milinda, đã

từ chỗ ngồi đứng dậy đi về tu viện của hội chúng. Và khi Đại đức Nāgasena ra đi không bao lâu, đức Vua Milinda đã khởi ý điều này: “Điều gì đã được ta hỏi, điều gì đã được Ngài Đại đức trả lời?” Khi ấy đức Vua Milinda đã khởi ý điều này: “Tất cả đã được ta hỏi đúng đắn, tất cả đã được Ngài Đại đức trả lời đúng đắn.” Khi đi về lại tu viện của hội chúng, Đại đức Nāgasena cũng đã khởi ý điều này: “Điều gì đã được đức Vua Milinda hỏi, điều gì đã được ta trả lời?” Khi ấy Đại đức Nāgasena đã khởi ý điều này: “Tất cả đã được đức Vua Milinda hỏi đúng đắn, tất cả đã được ta trả lời đúng đắn.”

Sau đó, khi trải qua đêm ấy, Đại đức Nāgasena vào buổi sáng đã mặc y, cầm y bát, rồi đi đến chỗ ngụ của đức Vua Milinda, sau khi đến đã ngồi xuống chỗ ngồi đã được sắp đặt sẵn. Khi ấy, đức Vua Milinda đã đánh lễ Đại đức Nāgasena rồi ngồi xuống một bên. Khi đã ngồi xuống một bên, đức Vua Milinda đã nói với Đại đức Nāgasena điều này:

– Mong rằng Ngài Đại đức chớ khởi ý như vậy: “Chính vì Nāgasena đã được ta hỏi câu hỏi rồi do tâm hoan hỷ đã không ngủ trọn đêm qua.” Xin Ngài đừng nhận thấy như vậy. Thưa Ngài, trọn đêm qua trẫm đây đã khởi ý điều này: “Điều gì đã được ta hỏi, điều gì đã được Ngài Đại đức trả lời?” Tất cả đã được ta hỏi đúng đắn, tất cả đã được Ngài Đại đức trả lời đúng đắn.

Vị Trưởng lão cũng đã nói như vậy:

– Mong rằng Đại vương chớ khởi ý như vậy: “Chính vì đức Vua Milinda đã được ta trả lời câu hỏi, rồi do tâm hoan hỷ đã thức trọn đêm qua.” Xin Đại vương đừng nhận thấy như vậy. Tâu Đại vương, trọn đêm qua tôi đây đã khởi ý điều này: “Điều gì đã được đức Vua Milinda hỏi, điều gì đã được ta trả lời?” Tất cả đã được đức Vua Milinda hỏi đúng đắn, tất cả đã được ta trả lời đúng đắn.

Như thế, hai bậc đại long tượng ấy đã cùng tùy hỷ về việc đã khéo ăn nói với nhau.

“Việc hỏi và trả lời các câu hỏi của Milinda” được đầy đủ.

